

Uchwała Nr XXIX/187/2022

Rady Gminy Łaziska

z dnia 25 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119, z późn. zm.), art. 10 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.)

RADA GMINY ŁAZISKA uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022** w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2

1. Przyjmuje się **Preliminarz wydatków na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łaziska na rok 2022** w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały.
2. Upoważnia się Wójta Gminy Łaziska do dokonywania przesunięć kwot pieniężnych pomiędzy poszczególnymi zadaniami ujętymi w Preliminarzu, o którym mowa w ust. 1.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łaziska.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Gminy Łaziska.

Uzasadnienie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok w Gminie Łaziska, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo--wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy również przeciwdziałanie narkomanii w zakresie obejmującym:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo--wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W Gminie Łaziska realizacja ww. zadań, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, prowadzona jest w postaci uchwalanego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 - 2025. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym i zostały też one uwzględnione w niniejszym Programie. W

celu realizacji gminnego programu wójt może powołać pełnomocnika, co też zostało uczynione.

Program zawiera także działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem głównym Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych, a także zapobieganie uzależnieniom behawioralnym poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Łaziska w zakresie szkodliwości ww. zachowań oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie z lat poprzednich w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz związanych ze zjawiskiem przemocy, a także uwzględnia zadania własne gminy wynikające z ostatnich zmian w prawie, w tym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Program jest adresowany do wszystkich mieszkańców Gminy Łaziska, a w szczególności: osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków ich rodzin, do osób z grup ryzyka, dzieci, młodzieży, rodziców, osób zawodowo zajmujących się pracą z osobami nadużywającymi alkoholu, nauczycieli wychowawców, pedagogów, osób doświadczających przemocy, sprawców przemocy oraz członków ich rodzin. Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy.

Program na rok 2022 został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy. W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok w Gminie Łaziska jest zasadne.

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXIX/187/2022
Rady Gminy Łaziska
z dnia 25 marca 2022 r.
w sprawie przyjęcia
Gminnego Programu
Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2022.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2022**

Uznając życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra Narodu ustawodawca zobowiązał organy samorządu terytorialnego do ustawicznego podejmowania działań zmierzających do ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, do inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych, do podejmowania działań na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i do usuwania następstw nadużywania alkoholu, szczególnie przemocy w rodzinie, wykluczeniu społecznemu, a także wspieranie w tej działalności organizacji społecznych i zakładów pracy.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Również zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin. Zadania w tym zakresie powinny być realizowane, zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego przez Radę Gminy.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łaziska jest dokumentem określającym zakres planowanych działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomani na rok 2022.

Celem głównym Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych oraz występowania uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Łaziska w zakresie szkodliwości występowania tych zjawisk oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także działań w zakresie integracji i reintegracji społecznej osób uzależnionych i współuzależnionych.

Program stanowi część gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, uwzględnia także działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty na terenie gminy Łaziska, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.). Elementem gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii został opracowany na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.),
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.),
- 3) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.),
- 4) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057, ze zm.),

- 5) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
- 6) uchwały Rady Gminy Łaziska Nr XXXVIII/199/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Łaziska (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2018 r. poz. 3516),
- 7) uchwały Rady Gminy Łaziska nr XXIII/147/2021 z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2021-2030,
- 8) celów operacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i celach operacyjnych dotyczących przeciwdziałania narkomanii, określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025,
- 9) diagnozy w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty z terenu gminy Łaziska czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ww. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 10) wytycznych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom dotyczących realizacji zadań z zakresu uzależnień behawioralnych.

I. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII NA TERENIE GMINY ŁAZISKA

Diagnoza została opracowana na podstawie stanu istniejących problemów społecznych, zawartych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łaziska na lata 2021-2030 r. z aktualizacją zjawisk i skutków społecznych mających związek z alkoholem w latach poprzednich oraz w oparciu o materiały własne z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z danymi statystycznymi pozyskanymi od niżej wymienionych podmiotów:

- Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia;
- Komendy Powiatowej Policji;
- Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie;
- wyników badań ankietowych szkół podstawowych przeprowadzonych w szkołach.

Diagnoza problemów społecznych, w tym uzależnień od alkoholu i narkotyków – substancji psychoaktywnych była przeprowadzona w 2021 r. W celu jej stworzenia zastosowano następujące narzędzia:

- wyniki obserwacji (spacery badawcze);
- pogłębione wywiady prowadzone z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy i Policji;
- studia literaturowe pozyskane od instytucji publicznych;
- dane, założenia oraz cele operacyjne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025,
- dane z Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS).

W 2021 roku w Gminie Łaziska zostały przeprowadzone także diagnozy w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty z terenu gminy Łaziska czynników ryzyka i czynników chroniących, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ww. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W niniejszym Programie uwzględniono także diagnozę ujętą w wytycznych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom dotyczących realizacji zadań z zakresu uzależnień behawioralnych.

Diagnozy te pozwalają na wyznaczenie celów i zadań oraz kierunków działania na najbliższe lata w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, w tym w zakresie

przeciwdziałania uzależnieniom, którymi zajmuje się program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

1. Postawy dorosłych oraz zjawiska destrukcyjne związane z alkoholem

Dane statystyczne

System poradnictwa i terapii

Na terenie gminy Łaziska programy terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu realizowane są w publicznej placówce leczenia odwykowego w Powiatowym Centrum Zdrowia sp. z o.o. w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim oraz na terapiach w stacjonarnych placówkach miast ościennych.

Dużą rolę w zakresie pomocy rodzinom z problemami uzależnień odgrywają:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny przy OPS.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach (GKRPA)

Dane statystyczne z GKRPA:

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba przyjętych wniosków, w tym	11	15	9
- mężczyzn	9	11	5
- kobiet	2	4	4
Zobowiązanie do dobrowolnej terapii	0	5	3
Badania biegłych	8	3	2
Wnioski do sądu	10	4	4
Zawieszane postępowania w tym brak uzależnienia	0	0	0
Śmierć w trakcie postępowania	1	2	1
Liczba kontroli punktów sprzedających alkohol	1	0	0
Liczba skontrolowanych punktów sprzedających alkohol	4	0	0

Podczas wszystkich kontroli punktów sprzedających i podających napoje alkoholowe stwierdzono, iż we wszystkich punktach handlowych znajdowały się obowiązujące informacje „Alkohol szkodzi zdrowiu”, „Zakaz sprzedaży napojów alkoholowych młodocianym”. W jednym punkcie handlowym stwierdzono spożywanie napojów alkoholowych w obrębie sklepu. Udzielono personelowi sklepu pouczenia, aby takie przypadki więcej nie miały miejsca. Z właścicielem przeprowadzono rozmowę ostrzegawczą o możliwości utraty koncesji. Przypominano sprzedawcom o kategorycznym zakazie sprzedaży napojów alkoholowych młodocianym i nietrzeźwym oraz o zakazie spożywania napojów alkoholowych w sklepie i jego obrębie.

W czerwcu 2021 r. zostało przeprowadzone szkolenie podmiotów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Szkolenie przeprowadzone było przez Instytut Rozwoju i Edukacji „PROGRES” z Rzeszowa. W szkoleniu uczestniczyli między innymi właściciele i pracownicy sklepów. Prelegenci podczas szkolenia zwracali szczególną uwagę na zakaz sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim.

Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim

Dane statystyczne uzyskane z Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia na temat zjawisk patologicznych spowodowanych nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021
Liczba osób zarejestrowanych w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	276	341
Liczba osób uczęszczających na terapię indywidualną w Poradni	221	268
Liczba osób korzystających z terapii grupowej	143	194
Liczba osób skierowanych do specjalistycznych placówek leczenia uzależnień	11	9
Liczba udzielonych porad w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	2307	3049
Ilość udzielonych porad w Poradni Zdrowia Psychicznego	3362	4073

Z przedstawionych danych statystycznych wynika, że w latach 2020 - 2021 minimalnie zmniejszyła się liczba osób zarejestrowanych w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych w Poradni, natomiast wzrosła nieznacznie liczba osób korzystających z terapii zarówno indywidualnej, jak i grupowej. Zmalała liczba osób skierowanych do placówek leczenia uzależnień. W porównaniu do roku 2000 w dosyć znaczący sposób wzrosła w roku 2021 liczba porad udzielanych w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz w Poradni Zdrowia Psychicznego, bo średnio o ok. 700 przypadków. Z jednej strony napawa to optymizmem, ponieważ prowadzi do wniosku, że osoby z problemami związanymi z uzależnieniem i zdrowiem psychicznym zdają sobie sprawę z tego i podejmują działania w kierunku rozwiązania tych problemów poprzez korzystanie ze specjalistycznej pomocy. Z drugiej natomiast strony wzrost liczby osób w Poradniach może budzić niepokój ze względu na to, że tak znacząco wzrosła w krótkim okresie potrzeba korzystania z tego typu pomocy. Być może można to powiązać z sytuacją związaną z pandemią Covid -19 i wynikającą z niej niepewnością, która może prowadzić także do nasilania się zaburzeń zdrowia psychicznego i uzależnień.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach

Dane statystyczne z Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczące zjawisk patologicznych spowodowanych nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych w Gminie:

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021
Liczba osób ogółem korzystających z pomocy OPS, w tym:	54	111
- z powodu nadużywania alkoholu	9	13
- z powodu przemocy w rodzinie	1	0
Liczba dzieci zamieszkałych w rodzinach wymagających różnego rodzaju pomocy	52	45
Liczba osób zdiagnozowanych z problemem alkoholowym, objętym pomocą socjalną	9	13
Liczba „niebieskich kart”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	10	9
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	7	5
Liczba posiedzeń grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego	20	18

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób nadużywających alkoholu, korzystających z pomocy OPS zwiększyła się nieznacznie, natomiast nie odnotowano żadnego przypadku udzielania pomocy z powodu przemocy w rodzinie. Zmniejszyła się też liczba dzieci zamieszkałych w rodzinach wymagających różnego rodzaju pomocy i bardzo nieznacznie zmalała liczba „niebieskich kart” prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny.

Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

Dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji dotyczące ilości wydarzeń związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych i używaniem substancji psychoaktywnych na terenie powiatu opolskiego:

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba interwencji domowych	68	91	38
W tym po spożyciu alkoholu		82	27
Liczba „niebieskich kart”	5	7	5
Liczba postępowań w sprawach o znęcanie się nad rodziną	5	5	2
Liczba wypadków drogowych: - w tym po spożyciu alkoholu - śmiertelnych	3	1 1 0	2 0 1
Liczba nietrzeźwych kierujących	24	15	3
Liczba mandatów nałożonych na osoby spożywające alkohol	9	3	5
Liczba przestępstw w zakresie uprawy i posiadania narkotyków	0	1	1

Z przedstawionych danych statystycznych wynika zmniejszenie liczby interwencji domowych po spożyciu alkoholu, prowadzonych „niebieskich kart” i postępowań o znęcanie się nad rodziną. Dostyc znacząco zmalała także liczba kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu. Wzrosła natomiast liczba wypadków drogowych spowodowanych po spożyciu alkoholu, z których jeden był śmiertelny. Odnotowano też większą liczbę mandatów nałożonych na osoby spożywające alkohol.

Liczba przestępstw w zakresie uprawy i posiadania narkotyków pozostała na tym samym poziomie co w 2020 roku i nie jest znacząca.

Rada Gminy Uchwałą Nr XXXVIII/199/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Łaziska:

- 1) zawierających do 4,5% alkoholu i piwa przeznaczonych do spożycia:
  - a) w miejscu sprzedaży – 4,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 22;
- 2) zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia:
  - a) w miejscu sprzedaży – 4,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 22;
- 3) zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do sprzedaży:
  - a) w miejscu sprzedaży – 4,
  - b) poza miejscem sprzedaży - 22.

Na koniec 2019 r. wydano następującą ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- 1) zawierających do 4,5% alkoholu i piwa przeznaczonych do spożycia:
  - a) w miejscu sprzedaży – 0,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 4;
- 2) zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia:
  - a) w miejscu sprzedaży – 0,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 3;
- 3) zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do sprzedaży:
  - a) w miejscu sprzedaży – 0,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 4.

Ogólna liczba udzielonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na koniec 2019 r. wynosiła:

- 1) zawierających do 4,5% alkoholu i piwa przeznaczonych do spożycia – 17;
- 2) zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia – 15;
- 3) zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do sprzedaży – 15.

Na koniec 2020 r. wydano następującą ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- 1) zawierających do 4,5% alkoholu i piwa przeznaczonych do spożycia:
  - a) w miejscu sprzedaży – 0,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 2;
- 2) zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia:
  - a) w miejscu sprzedaży – 0,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 3;
- 3) zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do sprzedaży:
  - a) w miejscu sprzedaży – 0,
  - b) poza miejscem sprzedaży – 2.

Ogólna liczba udzielonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na koniec 2020 r. wynosiła:

- 1) zawierających do 4,5% alkoholu i piwa przeznaczonych do spożycia – 17;
- 2) zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia – 15;
- 3) zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do sprzedaży – 16.

Z analizy powyższych danych wynika, że limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych nie jest wykorzystany.

Według danych GUS w 2019 roku wypiliśmy rekordową ilość alkoholu. Na osobę aż 9,78 czystego spirytusu. Spożycie wg GUS zwiększyło się o 0,23 litra. Mocne alkohole zdecydowanie przeważają wśród wszystkich spożywanych napojów alkoholowych przez Polaków. Spożycie wyrobów spirytusowych wzrosło z 3,3 do 3,7 litra, a ilość wypijanego przez Polaków piwa się zmniejszyła. W 2019 roku przeciętny Kowalski spożył 97,1 litrów piwa wobec 100,5 litra piwa w roku poprzednim.

Wskaźnik spożycia alkoholu w ostatnich 10 latach kształtuje się na podobnym poziomie powyżej 9 litrów w czystej 100% postaci na jednego mieszkańca. Od roku 2018 rejestruje się wzrost spożycia napojów spirytusowych, a spadek spożycia piwa. W Polsce jest zarejestrowanych około miliona osób uzależnionych od alkoholu, 350 tys. obywateli nadużywa alkoholu pijąc ryzykownie, około 70 tys. jest zarejestrowanych, jako uzależnionych od narkotyków.

Wartość zakupu napojów alkoholowych przez mieszkańców Gminy Łaziska:

Alkohol	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
piwo	1.768.904 zł	1.913.326 zł	2.144.325 zł
wino	102.323 zł	128.828 zł	107.475 zł
wódka	1.140.961 zł	1.371.349 zł	2.337.684 zł
razem	3.012.188 zł	3.413.504 zł	4.589.484 zł

Z przedstawionych danych wynika dosyć znaczący wzrost sprzedaży napojów alkoholowych w 2020 roku, co oznacza zwiększenie wydatków na alkohol, a co za tym idzie,

			rodzynie				
Kto z Twojego otoczenia pali papierosy?	15	31	24	2	4	0	16

Pytanie	nie	tak, ale odmówiłem	tak, zapaliłem
Czy byłeś kiedykolwiek namawiany do palenia papierosów?	61	9	7
Czy zdarzyło Ci się, że ktoś częstował lub namawiał Cię do zażycia narkotyku/ wążchania substancji powodujących odurzenie	74	2	1

Pytanie	nikt	koleżanka	kolega
Kto namówił Cię do palenia?	40	3	4

Jeśli ktoś proponował Ci narkotyki lub wążchanie substancji powodujących odurzenie - opisz sytuację

- Nikt - 18

Pytanie	Tak	Nie
Czy palisz papierosy?	6	70

Pytanie	kupuję sam	kupują mi starsi koledzy	biorę od rodziców lub rodzeństwa bez ich wiedzy	częstują mnie koledzy	wymuszam częstowanie na innych	w inny sposób
Skąd bierzesz papierosy?	1	0	3	3	0	17

Na imprezie u kolegi w domu solenizant nalewa do kieliszków wino częstuje wszystkich. Jak byś się zachował?

- stanowczo odmówiłbym i nie wypił - 44,
- najpierw odmówiłbym, ale gdyby mnie usilnie namawiał, to pewnie bym jeden toast wypił - 9,
- wypiłbym toast bez protestu - 15,
- na imprezie piłbym wino lub piwo, bo przecież o to chodzi, żeby mieć dobry humor - 6.

Następnie zapytano uczniów, jak spędzają czas wolny:

- oglądanie telewizji - 25,
- gry planszowe - 5,
- czytanie książek - 12,
- gry komputerowe - 43,
- nauka - 20,

- inne - 20 (uczniowie podawali: spędzanie czasu z przyjaciółmi, gra w piłkę, zabawa z kotem, psem, spędzanie czasu na dworze).

Szkoła Podstawowa w Braciejowicach

Ankietowanych było 27 uczniów: 9 dziewcząt i 18 chłopców z klas IV-VI.

Pytanie	nigdy	1 raz	kilka razy
Czy zdarzyło Ci się kiedyś wypić alkohol?	23	1	3

Pytanie	żadnego	wódka	wino	piwo	inne
Jeśli tak, to jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?	25	1	1	4	0

Pytanie	w domu	u rodziny	u kolegi	inne miejsce	nie piłem	
Gdzie po raz pierwszy piłeś alkohol?	4	0	0	0	22	
Pytanie	rodzice	rodzeństwo	inni członkowie rodziny	kolega/koleżanka	inni	nikt
Kto poczęstował Cię alkoholem?	3	0	0	0	0	23

Pytanie	poprawia humor	leczy różne choroby	ułatwia nawiązanie kontaktów towarzyskich	prowadzi do uzależnienia i niszczy życie
Picie alkoholu według Ciebie	3	1	2	24

Pytanie	mama	tata	inne osoby w rodzinie	kolega/koleżanka z klasy	kolega/koleżanka ze szkoły	inna osoba	nikt nie pali
Kto z Twojego otoczenia pali papierosy?	4	7	8	0	0	0	12

Pytanie	nie	tak, ale odmówiłem	tak, zapaliłem
Czy byłeś kiedykolwiek namawiany do palenia papierosów?	27	1	0
Czy zdarzyło Ci się, że ktoś częstował lub namawiał Cię do zażycia narkotyku/wąchania substancji	28	0	0

powodujących odurzenie			
------------------------	--	--	--

Pytanie	nikt	koleżanka	kolega
Kto namówił Cię do palenia?	19	0	0

Jeśli ktoś proponował Ci narkotyki lub wążanie substancji powodujących odurzenie - opisz sytuację

▪ Nikt - 8

Pytanie	Tak	Nie
Czy palisz papierosy?	1	26

Pytanie	kupuję sam	kupują mi starsi koledzy	biorę od rodziców lub rodzeństwa bez ich wiedzy	częstują mnie koledzy	wymuszam częstowanie na innych	w inny sposób
Skąd bierzesz papierosy?	0	0	0	0	0	2

Na imprezie u kolegi w domu solenizant nalewa do kieliszków wino częstuje wszystkich. Jak byś się zachował?

- stanowczo odmówiłbym i nie wypił - 23,
- najpierw odmówiłbym, ale gdyby mnie usilnie namawiał, to pewnie bym jeden toast wypił - 1,
- wypiłbym toast bez protestu - 3,
- na imprezie piłbym wino lub piwo, bo przecież o to chodzi, żeby mieć dobry humor - 2.

Następnie zapytano uczniów, jak spędzają czas wolny:

- oglądanie telewizji - 9,
- gry planszowe - 6,
- czytanie książek - 2,
- gry komputerowe - 19,
- nauka - 2,
- inne - 11 (uczniowie podawali: jazda na rowerze, spacer z psem, ryby, jazda konną, sport)

Szkoła Podstawowa w Kamieniu

W badaniu udział wzięło 21 uczniów z klas IV – V: 7 dziewcząt i 14 chłopców.

Pytanie	nigdy	1 raz	kilka razy
Czy zdarzyło Ci się kiedyś wypić alkohol?	14	6	1

Pytanie	żadnego	wódka	wino	piwo	inne
Jeśli tak, to jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?	14	0	2	5	0

Pytanie	w domu	u rodziny	u kolegi	inne miejsce	nie piłem
Gdzie po raz pierwszy	2	6			

piłeś alkohol?			0	0	14
----------------	--	--	---	---	----

Pytanie	rodzice	rodzeństwo	inni członkowie rodziny	kolega/koleżanka	inni	nikt
Kto poczęstował Cię alkoholem?	0	0	2	0	1	17

Pytanie	poprawia humor	leczy różne choroby	ułatwia nawiązanie kontaktów towarzyskich	prowadzi do uzależnienia i niszczy życie
Picie alkoholu według Ciebie	0	0	0	20

Pytanie	mama	tata	inne osoby w rodzinie	kolega/koleżanka z klasy	kolega/koleżanka ze szkoły	inna osoba	nikt nie pali
Kto z Twojego otoczenia pali papierosy?	4	9	8	0	0	0	5

Pytanie	nie	tak, ale odmówiłem	tak, zapaliłem
Czy byłeś kiedykolwiek namawiany do palenia papierosów?	21	0	0
Czy zdarzyło Ci się, że ktoś częstował lub namawiał Cię do zażycia narkotyku/wąchania substancji powodujących odurzenie	20	1	0
Pytanie	nikt	koleżanka	kolega
Kto namówił Cię do palenia?	10	0	0

Jeśli ktoś proponował Ci narkotyki lub wąchanie substancji powodujących odurzenie - opis sytuację

▪ Nikt - 1

Pytanie	Tak	Nie
Czy palisz papierosy?	0	20

Pytanie	kupuję sam	kupują mi starsi koledzy	biorę od rodziców lub rodzeństwa	częstują mnie koledzy	wymuszam częstowanie na innych	w inny sposób
---------	------------	--------------------------	----------------------------------	-----------------------	--------------------------------	---------------

			bez ich wiedzy			
Skąd bierzesz papierosy?	1	0	0	0	0	6

Na imprezie u kolegi w domu solenizant nalewa do kieliszków wino częstuje wszystkim. Jak byś się zachował?

- stanowczo odmówiłbym i nie wypił - 18,
- najpierw odmówiłbym, ale gdyby mnie usilnie namawiał, to pewnie bym jeden toast wypił - 0,
- wypiłbym toast bez protestu - 0,
- na imprezie piłbym wino lub piwo, bo przecież o to chodzi, żeby mieć dobry humor - 0.

Następnie zapytano uczniów, jak spędzają czas wolny:

- oglądanie telewizji - 6,
- gry planszowe - 3,
- czytanie książek - 5,
- gry komputerowe - 5,
- nauka - 8,
- inne - 20 (uczniowie podawali: zabawa ze zwierzętami, zabawa z rodzeństwem, spotkania z przyjaciółmi, budowanie z klocków).

Szkoła Podstawowa w Kępie Piotrawińskiej

Ankiety przeprowadzono w klasach IV – VI. W ankiecie udział wzięło 25 uczniów: 10 dziewcząt i 15 chłopców.

Pytanie	nigdy	1 raz	kilka razy
Czy zdarzyło Ci się kiedyś wypić alkohol?	20	5	0

Pytanie	żadnego	wódka	wino	piwo	inne
Jeśli tak, to jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?	19	0	0	4	2

Pytanie	w domu	u rodziny	u kolegi	inne miejsce	nie piłem
Gdzie po raz pierwszy piłeś alkohol?	3	0	2	1	19

Pytanie	rodzice	rodzeństwo	inni członkowie rodziny	kolega/koleżanka	inni	nikt
Kto poczęstował Cię alkoholem?	2	1	1	2	0	19

Pytanie	poprawia humor	leczy różne choroby	ułatwia nawiązanie kontaktów towarzyskich	prowadzi do uzależnienia i niszczy życie
Picie alkoholu według ciebie	1	0	0	24

--	--	--	--	--

Pytanie	mama	tata	inne osoby w rodzinie	kolega/koleżanka z klasy	kolega/koleżanka ze szkoły	inna osoba	nikt nie pali
Kto z Twojego otoczenia pali papierosy?	4	10	10	0	1	0	6

Pytanie	nie	tak, ale odmówiłem	tak, zapaliłem
Czy byłeś kiedykolwiek namawiany do palenia papierosów?	22	3	0
Czy zdarzyło Ci się, że ktoś częstował lub namawiał Cię do zażycia narkotyku/ wążania substancji powodujących odurzenie	25	0	0

Pytanie	nikt	koleżanka	kolega
Kto namówił Cię do palenia?	11	0	3

Jeśli ktoś proponował Ci narkotyki lub wążanie substancji powodujących odurzenie - opisz sytuację -0

Pytanie	Tak	Nie
Czy palisz papierosy?	0	24

Pytanie	kupuję sam	kupują mi starsi koledzy	biorę od rodziców lub rodzeństwa bez ich wiedzy	częstują mnie koledzy	wymuszam częstowanie na innych	w inny sposób
Skąd bierzesz papierosy?	1	0	0	0	1	8

Na imprezie u kolegi w domu solenizant nalewa do kieliszków wino częstuje wszystkich. Jak byś się zachował?

- stanowczo odmówiłbym i nie wypił - 23,
- najpierw odmówiłbym, ale gdyby mnie usilnie namawiał, to pewnie bym jeden toast wypił - 1,
- wypiłbym toast bez protestu - 0,
- na imprezie piłbym wino lub piwo, bo przecież o to chodzi, żeby mieć dobry humor - 0.

Następnie zapytano uczniów, jak spędzają czas wolny:

- oglądanie telewizji - 5,
- gry planszowe - 7,
- czytanie książek - 8,

- gry komputerowe - 11,
- nauka - 4
- inne - 6 (uczniowie podawali: jazda na rowerze, gra w piłkę, spotkania z przyjaciółmi, zabawa z rodziną, używanie telefonu).

Szkoła Podstawowa w Zakrzowie.

W badaniu udział wzięło 12 uczniów: 6 dziewcząt i 6 chłopców z klas IV – VII.

Pytanie	nigdy	1 raz	kilka razy
Czy zdarzyło Ci się kiedyś wypić alkohol?	9	3	0

Pytanie	żadnego	wódka	wino	piwo	inne
Jeśli tak, to jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?	8	3	0	1	0

Pytanie	w domu	u rodziny	u kolegi	inne miejsce	nie piłem
Gdzie po raz pierwszy piłeś alkohol?	1	0	0	3	8

Pytanie	rodzice	rodzeństwo	inni członkowie rodziny	kolega/koleżanka	inni	nikt
Kto poczęstował Cię alkoholem?	1	0	1	2	0	8

Pytanie	poprawia humor	leczy różne choroby	ułatwia nawiązanie kontaktów towarzyskich	prowadzi do uzależnienia i niszczy życie
Picie alkoholu według Ciebie	2	0	0	11

Pytanie	mama	tata	inne osoby w rodzinie	kolega/koleżanka z klasy	kolega/koleżanka ze szkoły	inna osoba	nikt nie pali
Kto z Twojego otoczenia pali papierosy?	2	7	5	0	1	0	1

Pytanie	nie	tak, ale odmówiłem	tak, zapaliłem
Czy byłeś kiedykolwiek namawiany do palenia papierosów?	8	4	0
Czy zdarzyło Ci się, że ktoś częstował lub namawiał Cię			

do zażycia narkotyku/ wąchania substancji powodujących odurzenie	12	0	0
--	----	---	---

Pytanie	nikt	znajomi	kolega
Kto namówił Cię do palenia?	7	1	2

Jeśli ktoś proponował Ci narkotyki lub wąchanie substancji powodujących odurzenie - opisz sytuację

▪ Nikt – 7

Pytanie	Tak	Nie
Czy palisz papierosy?	0	12

Pytanie	kupuję sam	kupują mi starsi koledzy	biorę od rodziców lub rodzeństwa bez ich wiedzy	częstują mnie koledzy	wymuszam częstowanie na innych	w inny sposób
Skąd bierzesz papierosy?	0	0	0	1	0	6

Na imprezie u kolegi w domu solenizant nalewa do kieliszków wino częstuje wszystkich. Jak byś się zachował?

- stanowczo odmówiłbym i nie wypił - 11 ,
- najpierw odmówiłbym, ale gdyby mnie usilnie namawiał, to pewnie bym jeden toast wypił - 1,
- wypiłbym toast bez protestu - 0 ,
- na imprezie piłbym wino lub piwo, bo przecież o to chodzi, żeby mieć dobry humor - 0.

Następnie zapytano uczniów, jak spędzają czas wolny:

- oglądanie telewizji - 1 ,
- gry planszowe - 1,
- czytanie książek – 2
- gry komputerowe – 7
- nauka - 3,
- inne - 6 (uczniowie podawali: spotkania z przyjaciółmi, jazda na rowerze, korzystanie z telefonu, jazda konno, sport).

Wnioski:

Na podstawie analizy dokumentów i ankiet przeprowadzonych z uczniami ocenia się, że uczniowie należą do grupy niskiego ryzyka (nie podejmują zachowań ryzykownych, ale wymagają kształtowania zasad i umiejętności reagowania w sytuacjach trudnych i ryzykownych). Zakłada się, że działania szkoły będą ukierunkowane na minimalizowanie czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących. Głównym celem jest rozwijanie kompetencji kluczowych, w tym umiejętności społecznych, które pozwolą uczniom prawidłowo reagować w sytuacjach zagrożenia, rozwijać swoją osobowość (dojrzałą i odpowiedzialną). Zakupione w ubiegłych latach ulotki, broszury i plakaty zostały w szkołach rozpropagowane w celu przestrzegania uczniów przed skutkami brania substancji psychoaktywnych i spożywania alkoholu.

Wskazane jest kontynuowanie i ciągle organizowanie form z zakresu profilaktyki, adresowanej do wszystkich uczniów w określonym wieku. Celem ma być opóźnianie inicjacji i przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych. Warto rozwijać takie czynniki chroniące jak: organizowanie licznych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych umożliwiających rozwój konstruktywnych zainteresowań młodych ludzi: prowadzenie zajęć psychologiczno - edukacyjnych dotyczących podstawowych umiejętności społecznych, rozpoznawania emocji (własnych i innych osób), radzenia sobie ze stresem, organizowanie różnych form dostarczania uczniom rzetelnych, dostosowanych do specyfiki odbiorców informacji o konsekwencjach zachowań ryzykownych.

Konieczne jest również ciągle wspieranie wychowawczej funkcji rodziny, poprzez umożliwienie udziału rodziców w formach doskonalenia umiejętności wychowawczych - warsztaty, możliwość korzystania z odpowiedniej literatury, programów profilaktycznych dla rodziców, pogadank, prelekcji. Należy organizować i kierować do rodziców działania mające na celu zmianę postaw i wzorców zachowań, które następnie przekazywaliby swoim dzieciom. Jednocześnie, z uwagi na to, że dzieci i młodzież wskazują w ankietach na możliwość dostępu do papierosów i alkoholu, zalecane jest zwiększenie świadomości sprzedawców w tym zakresie.

3. Diagnoza w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty z terenu gminy Łaziska czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.) z uwzględnieniem działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej w szkołach i placówkach systemu oświaty z terenu gminy Łaziska na podstawie ww. diagnozy, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie cytowanego wyżej art. 22 ust. 3.

Zgodnie z zapisami art. 22 ust. 3 ww. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w szkołach i placówkach oświaty z terenu gminy Łaziska tj. w Szkole Podstawowej w Braciejowicach, w Szkole Podstawowej w Kamieniu, w Szkole Podstawowej w Kępie Piotrawińskiej i w Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Łaziskach przeprowadzono diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników ryzyka i czynników chroniących z uwzględnieniem cech środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia i zwiększa jego odporność na działania czynników ryzyka oraz wiąże się z wysokim prawdopodobieństwem występowania zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa i funkcjonowania społecznego.

Zostały też przeprowadzone ewaluacje programów wychowawczo – profilaktycznych za rok poprzedni. Zespoły ewaluacyjne przeprowadziły badania ankietowe wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Programy wychowawczo – profilaktyczne, jakie powstały w wyniku przeprowadzonej ewaluacji, ankiet, a także przy uwzględnieniu wyników nadzoru pedagogicznego, wniosków i analiza prac zespołów wychowawczych i innych dokumentów ważnych dla szkół, zawierają konieczne elementy działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, jaka ma być prowadzona w szkołach w roku szkolnym 2021/2022.

Po analizie tych dokumentów ze wszystkich szkół z terenu gminy Łaziska nasuwają się następujące wnioski:

- 1) Diagnoza – analiza sytuacji wychowawczej w szkołach pozwoliła wyodrębnić podstawowe problemy występujące w szkole:
  - brak postaw asertywnych wśród uczniów,
  - roszczeniowa postawa uczniów, brak szacunku do nauczycieli,
  - konflikty rówieśnicze i nieumiejętność ich rozwiązywania,

- nieprzestrzeganie zasad dobrego wychowania,
- używanie wulgaryzmów,
- przemoc rówieśnicza bądź wykluczenie,
- braki umiejętności wychowawczych wśród niektórych rodziców,
- zagrożenia zewnętrzne – stykanie się niektórych uczniów z substancjami uzależniającymi (alkohol, papierosy) w środowisku pozaszkolnym,
- zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi takimi jak uzależnienie od Internetu, gier cyfrowych, mediów społecznościowych, cyfrowych gier hazardowych,
- zagrożenie wykluczeniem,
- nieradzenie sobie ze stresem/trudnymi sytuacjami,
- trudności z nauką i w kontaktach rówieśniczych związane z nauką zdalną i wymuszoną izolacją spowodowaną ograniczeniami wynikającymi z pandemii Sars Cov 2.

2) Najbardziej istotne czynniki ryzyka:

- niepowodzenia szkolne,
- odrzucenie przez rówieśników (poczucie samotności),
- zły wpływ grupy rówieśniczej,
- przemoc rówieśnicza (fizyczna i psychiczna, w tym ośmieszanie),
- brak kontroli nad własnym zachowaniem i poczucie bezkarności,
- brak pozytywnych (wspierających) relacji z bliskimi osobami,
- negatywne cechy środowiska rodzinnego i rówieśniczego,
- palenie papierosów i e – papierosów,
- uzależnienia behawioralne – szczególnie związane z cyfryzacją,
- nieradzenie sobie ze stresem/trudnymi sytuacjami,
- nauka zdalna i utrudnione kontakty społeczne spowodowane wymuszoną izolacją wynikającą z ograniczeń związanych z pandemią Sars cov 2.

3) Wybrane czynniki chroniące:

- pozytywna atmosfera i klimat szkoły,
- pozytywne relacje z nauczycielami,
- poczucie przynależności do klasy, grupy, szkoły, grupy rówieśników,
- wspierające relacje z bliskimi osobami,
- pozytywne cechy środowiska rodzinnego,
- stwarzanie okazji do przeżycia sukcesu (nie tylko w formie zajęć obowiązkowych) i rozpoznawanie własnych możliwości,
- brak akceptacji przez szkołę dla przemocy (we wszystkich jej przejawach) – zdecydowane działania, w przypadku jej wystąpienia,
- podejmowanie przez nauczycieli działań praktycznych zmierzających do niwelowania negatywnych zachowań wśród uczniów – pogadanki na zajęciach, rozmowy indywidualne, realizacja programów profilaktycznych,
- przeprowadzanie pogadarek na temat uzależnień na zajęciach z wychowawcą, w tym dotyczących uzależnień behawioralnych związanych z postępującą cyfryzacją,
- szkolenie dla nauczycieli, rodziców i uczniów na temat cyberbezpieczeństwa,
- promowanie aktywnych i twórczych form spędzania wolnego czasu – np. poprzez organizowanie gier, zabaw na świeżym powietrzu, wykorzystywanie terenu szkoły do prowadzenia zajęć i odpoczynku, organizowanie zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania uczniów, organizowanie i zgłaszanie akcesu do konkursów, imprez i uroczystości szkolnych integrujących środowisko szkolne,
- działania podejmowane przez szkołę w celu poprawy bezpieczeństwa uczniów, współpraca między nauczycielami, z rodzicami, poradnią profilaktyczną – pedagogiczną.

Wszystkie programy kładą nacisk na wsparcie procesu adaptacji szkolnej uczniów związanej z powrotem do szkoły, wzmocnienie kondycji i odporności psychicznej uczniów, kształtowanie u nich prawidłowych postaw i wartości, budowanie zaufania i poczucia bezpieczeństwa, rozwijanie kompetencji emocjonalno – społecznych, kształtowanie pozytywnych relacji. Rekomendowana jest ścisła współpraca szkół z rodzicami i instytucjami wspomagającymi, w tym w zakresie profilaktyki uzależnień i sposobów zagospodarowania wolnego czasu oraz rozwijania zainteresowań i pasji wśród uczniów.

4. Uzależnienia behawioralne

Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów. Mianem uzależnień behawioralnych określa się formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a związanych z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności. W niniejszej diagnozie, opartej na wytycznych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom dotyczących realizacji zadań z zakresu uzależnień behawioralnych, które uwzględniają dane epidemiologiczne opublikowane w „Oszacowaniu rozpowszechniania oraz identyfikacji czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”, zwrócono uwagę przede wszystkim na uzależnienia związane z komputerem i Internetem, fonoholizmem, zakupoholizmem, pracoholizmem oraz hazardem. Jest to coraz bardziej popularny rodzaj uzależnień, w związku z tym niniejsza diagnoza porusza również te kwestie.

1) Hazard

a) Populacja 15 +

W 2019 roku osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowiły 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. W porównaniu do wyniku uzyskanego w poprzednim badaniu, przeprowadzonym w 2015 roku, odsetek ten wzrósł o 2,9 punktu procentowego. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4%), na kolejnym miejscu plasują się tzw. „zdrapki” (916,3 %), dalej loterie i konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi (3,8%). Spośród wszystkich grających 32,8% Polaków gra bez ryzyka powstania problemów, 2,7% charakteryzuje się niskim poziomem ryzyka uzależnienia, 0,9% - poziomem umiarkowanym i tyle samo (0,9%) gra na pieniądze w sposób wysoce ryzykowny (zagrożenie patologicznym hazardem). Liczbę Polaków w wieku 15+ uprawiających obecnie patologiczny hazard szacuje się na około 27 tysięcy osób. W poprzedniej edycji badania, w 2015 roku, liczbę grających patologicznie szacowano na około 34 tysiące osób, co oznacza, że w ciągu tego okresu nastąpił spadek o blisko 20%. W porównaniu z poprzednim badaniem spadła także częstość grania na pieniądze wśród ogółu Polaków, przy czym największe spadki dotyczyły gier na automatach. Liczba grających codziennie lub kilka razy w tygodniu spadła z 31,4% do 8,8%, co prawdopodobnie należy wiązać z efektem nowelizacji ustawy hazardowej w 2017 roku, która ograniczyła możliwość uprawiania hazardu, między innymi grania na – powszechnie kiedyś dostępnych – automatach z tzw. niskimi wygranymi.

Porównując cechy społeczno-demograficzne można najogólniej wywnioskować, że częściej grają na pieniądze: mężczyźni niż kobiety; ludzie młodzi w wieku 18–34 lata; mieszkańcy miast niż mieszkańcy wsi; ludzie dobrze wykształceni niż słabo wykształceni; zarabiający lepiej niż zarabiający gorzej; ludzie oceniający swoją sytuację materialną jako dobrą niż ludzie oceniający ją jako złą.

b) Dzieci i młodzież szkolna

W gry hazardowe, czyli takie w których można wygrać lub przegrać pieniądze, chociaż raz, kiedykolwiek w życiu grało 18,2% badanych piętnasto-szesnastolatków oraz 21,4%

siedemnasto-osiemnastolatków. Porównanie wyników z 2019 r. z wynikami wcześniejszych badań wskazuje na trend spadkowy odsetków badanych, którzy grali w gry hazardowe kiedykolwiek w życiu, oraz tych którzy robili to w czasie ostatnich 12 miesięcy. Wskaźnik grania w czasie ostatnich 30 dni w starszej kohorcie nie uległ zmianie, zaś w młodszej zmniejszył się dopiero w 2019 r. W obu badanych kohortach rozpowszechnienie grania w gry hazardowe jest większe wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

W młodszej kohorcie uczniowie, których wg wyników testu przesiewowego LIE/BET można było zaliczyć do grona graczy problemowych stanowili 1,3% badanych, zaś w starszej – 1,2%.

2) Internet

a) Populacja 15 +

Trzy czwarte Polaków w wieku powyżej 15 roku życia deklaruje korzystanie z Internetu. W stosunku do pomiaru z 2012 roku nastąpił przyrost odsetka o prawie 13 punktów procentowych. Przeważająca większość korzystających z sieci (98%) to przeciętni użytkownicy, niemający w codziennym życiu problemów w związku z korzystaniem z Internetu. Problem z uzależnieniem od Internetu (wymienne bywa stosowane określenie „problemowe użytkowanie Internetu - PUI”) dotyczy obecnie 0,03% badanej populacji, co stanowi 0,04% korzystających z sieci. Zagrożonych uzależnieniem od Internetu jest 1,4% ogółu badanych, co stanowi 1,9% korzystających z Internetu. W liczbach bezwzględnych jest to – szacunkowo – ok. 465 000 osób. Zagrożeni uzależnieniem lub już uzależnieni rekrutują się głównie spośród osób poniżej 25 roku życia, przy czym najbardziej zagrożeni są niepełnoletni.

b) Dzieci i młodzież szkolna

– Media społecznościowe

W badaniu ESPAD zawarto też pytania dotyczące korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype oraz grania w gry na urządzeniach elektronicznych (komputer, smartfon, konsola, gry wideo). Analiza typowego dnia nauki szkolnej młodszej badanej grupy (15-16 lat) pokazuje najliczniejszą podgrupę badanych, która korzysta z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (30,1%), mniej osób poświęca na tą aktywność ok. 4-5 godzin (20,2%). W przypadku typowego dnia weekendowego, dominują dwie podgrupy badanych: podgrupa korzystająca ponad 6 godzin dziennie (26,4%) oraz korzystająca ok. 2-3 godzin (24,6%). W starszej grupie wiekowej, w typowym dniu nauki w szkole, największy odsetek uczniów poświęca na korzystanie z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (33,7%) lub około 4-5 godzin dziennie (20,4%). W trakcie weekendu dominuje korzystanie z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (27,2%), około 4-5 godzin dziennie (25,7%) lub 6 godzin lub więcej (25,2%). Czas spędzamy w Internecie nie jest wskaźnikiem świadczącym o uzależnieniu natomiast jest sygnałem ostrzegawczym wymagającym analizy i monitorowania ze strony rodziców. Większa ilość czasu wolnego w weekend wydaje się sprzyjać dłuższemu korzystaniu z mediów społecznościowych, zwłaszcza w przypadku młodszej grupy wiekowej.

Kolejna badana kwestia dotyczy symptomów nadmiernego korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype. W młodszej grupie 44,0% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu w tych mediach, około 40,9% jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęca na tą aktywność za dużo czasu. Co szósty (17,4%) ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych mediów. W starszej grupie rozkład odpowiedzi jest podobny - analogiczne odsetki wynoszą 46,4%, 35,9% oraz 13,4%.

– Gry cyfrowe

Uczniowie zostali także zapytani o symptomy nadmiernego korzystania z gier wideo na urządzeniach elektronicznych, takich komputer, smartfon, konsola. W młodszej grupie 21,7% badanych jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęcają na tą aktywność za dużo

czasu, 17,1% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu na graniu w gry, a 9,0% badanych ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych gier. W starszej grupie analogiczne odsetki są niższe, 14,0% uczniów uważa, że spędza za dużo czasu na graniu, takiego zdanie jest 16,5% ich rodziców, a 6% ma zły humor, gdy nie może grać.

– **Czas spędzany w Internecie**

Od pierwszych edycji badania „Nastolatki 3.0” obserwowany jest stały wzrost liczby godzin przeznaczanych przez młodzież na korzystanie z Internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie (2014 r. – 3 godziny 40 minut, 2018 r. – 4 godziny 12 minut). W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut. Co szósty nastolatek w dni wolne (16,9%) intensywnie korzysta z Internetu w godzinach nocnych (po godzinie 22:00). Rodzice nie doszacowują czasu, jaki ich nastoletnie dzieci spędzają w Internecie, oraz nie kontrolują korzystania z sieci w godzinach nocnych. W opinii rodziców ich dzieci korzystają z sieci średnio 3 godziny i 38 minut. Jedynie 1,8% rodziców wskazuje, że ich dzieci korzystają z Internetu w czasie przeznaczonym na sen (po 22:00).

– **Inicjacja internetowa**

Badania wskazują, że młodsi uczniowie rozpoczynają samodzielne korzystanie z Internetu (bez nadzoru rodziców) wcześniej niż ich starsi koledzy. Średnia inicjacji internetowej w szkole podstawowej wynosi 6 lat i 8 miesięcy. Uczniowie szkół średnich (17 l.) deklarują, iż zaczęli samodzielnie używać Internetu w wieku – 8 lat. W 2016 r. średnia ta wynosiła 9 lat 5 miesięcy. Niektóre dzieci rozpoczynają samodzielne użytkowanie Internetu mając zaledwie 4 lata (4,6%). Dzieci coraz wcześniej otrzymują własne urządzenia z dostępem do Internetu. Największy odsetek uczniów (40,7%) deklaruje, że pierwszy telefon z dostępem do internetu otrzymało w wieku 9 -10 lat, jednak co piąty nastolatek wskazuje, że już w wieku 7 - 8 lat miał do dyspozycji telefon z dostępem do sieci (20,5%). Biorąc pod uwagę mobilność takiego urządzenia, można zakładać niekontrolowany dostęp do urządzeń cyfrowych umożliwiającą łączenie się z Internetem nawet w grupie bardzo małych dzieci

– **Problemowe użytkowanie Internetu (PUI)**

Co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu (PUI), a trzech na stu – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów (3,2%). Wyniki w poszczególnych podskalach (zjawisko mierzono testem E-SAPS18) wskazują, że najsilniejszymi komponentami PUI są tolerancja (eskalacja częstości i/lub wielkości bodźca) oraz objawy somatyczne spowodowane użytkowaniem smartfona (ból w nadgarstku lub karku, zawroty głowy, pogorszenie wzroku, zmęczenie, niewyspanie). 64,1% badanych nastolatków przyznaje, że powinna mniej korzystać z telefonu. Prawie co trzeci nastolatek (29,8%) odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona, a 50,2% podaje, że korzysta z telefonu dłużej niż zamierzała. Co trzeci nastolatek (31,0%) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a co czwarty (24,8%) odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać. 37,9% młodych ludzi podejmuje zakończone niepowodzeniem próby ograniczania korzystania z telefonu, 26,1% z powodu używania go zaniedbuje zaplanowane czynności lub obowiązki. Kategorią nastolatków, która relatywnie najmocniej jest obciążona problematycznym użytkowaniem internetu, są dziewczęta uczęszczające do szkoły ponadpodstawowej.

Co ciekawe, na rzecz możliwości dłuższego spędzania czasu w internecie co trzeci nastolatek (30,6%) byłby gotów zrezygnować z udziału w nabożeństwie, a co piąty z odrabiania lekcji i nauki (23,2%). 27% byłoby w stanie zrezygnować z oglądania telewizji, 20,6% z dodatkowych zajęć pozaszkolnych, 19,7% z wywiązywania się z obowiązków domowych, a 13,4% ze sportu i aktywności fizycznej.

Rodzice mają świadomość problemu, lecz nie mają dość dokładnego wglądu w to, jak bardzo smartfony i Internet stały się częścią życia ich dzieci. Czterech na pięciu rodziców wskazuje, że ich dziecko powinno mniej korzystać ze swojego telefonu/smartfona (79,6%), jednak większości przypadków rodzice nie doszacowują skali problemu w poszczególnych wskaźnikach PUI np.: tolerancja, wycofanie, objawy somatyczne. Przykładowo tylko 14,8% rodziców dostrzega, że ich dziecko ma problemy w funkcjonowaniu bez smartfona (przynajmniej się do tego 31,0% nastolatków), a 26,2% zauważyło nieudane próby ograniczania korzystania z telefonu przez dziecko (takie próby podejmuje 37,9% nastolatków).

– **Korzystanie z urządzeń mobilnych przez dzieci**

W badaniach CBOS w 2019 roku po raz pierwszy uwzględniona została kwestia kontaktu małych dzieci z Internetem poprzez blok pytań adresowanych do rodziców bądź opiekunów dzieci w wieku 1-5 lat. Z deklaracji rodziców wynika, że z urządzeń mobilnych korzysta jedna trzecia dzieci między 12 a 23 miesiącem życia i blisko dwie trzecie dzieci mających od 2 do 5 lat. Wśród najmłodszych dzieci średni czas spędzany w ciągu dnia z mobilnym ekranem wynosi 44 minuty, a wśród starszych – 49 minut. Na ogół spędzają one czas z urządzeniami przenośnymi w towarzystwie rodziców lub innych osób dorosłych, w mniejszym stopniu same. Jak deklarują rodzice, treści, z którymi dzieci mają styczność poprzez mobilne ekrany, przeważnie są dostosowane do ich wieku, można jednak zauważyć, że najmłodsze dzieci (12–23 miesiące) około trzykrotnie częściej niż te starsze (2–5 lat) konsumują treści zróżnicowane, nie tylko takie, które są adresowane wyłącznie do dzieci. Najwięcej badanych mających dzieci poniżej 6 roku życia wykorzystuje urządzenia mobilne do zajęcia czasu nudzącym się podopiecznym. Rzadziej stosuje się je po to, aby dzieci uspokoić, a jeszcze rzadziej, by je za coś nagrodzić lub skłonić do zjedzenia posiłku. Rodzice dzieci w wieku od 2 do 5 lat wyraźnie częściej niż opiekunowie młodszych wprowadzają urządzenia przenośne w celu gratyfikacji oraz niwelowania nudy. Ta ostatnia motywacja – oferowania dzieciom smartfonów i tabletów jako sposobu na nudę – jest najsilniej skorelowana z czasem, jaki spędzają one przed mobilnymi ekranami.

Powyższe dane korespondują z badaniami pod nazwą „Brzdąc w sieci – zjawisko korzystania z urządzeń mobilnych przez dzieci w wieku 0-6 lat” przeprowadzonymi przez Akademię Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Badanie wykazało, że nieco ponad połowa dzieci w wieku od 0 do 6 lat (54%) korzysta z urządzeń mobilnych takich jak smartfon, tablet, smartwatch czy laptop. Wiek dziecka jest skorelowany z korzystaniem z urządzeń mobilnych – im starsze dzieci, tym więcej z nich korzysta z urządzeń mobilnych. Średni wiek inicjacji używania urządzeń mobilnych to 2 lata i 2 miesiące. Większość dzieci korzysta z urządzeń mobilnych z dostępem do Internetu (75%). Dzieci w wieku od 0 do 6 lat korzystają z urządzeń mobilnych średnio przez ponad 1 godzinę dziennie. Podobnie, jak w badaniu CBOS większość dzieci korzysta wyłącznie z treści adresowanych do dzieci (88%). Badania potwierdzają także sytuacje, w których dzieci mają dostęp do urządzeń mobilnych: rodzice najczęściej umożliwiają korzystanie dzieciom podczas podróży, posiłków i podczas toalety; traktują dostęp do urządzenia mobilnego jako nagrodę, oferują je dzieciom kiedy się nudzą, płaczą lub marudzą.

3) **Zakupy**

a) Populacja 15 +

Poziom zagrożenia kompulsywnymi zakupami notuje się na podobnym poziomie, co w latach ubiegłych. Symptomy kompulsywnego kupowania w 2019 roku wykazywało 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych można oszacować na ponad milion osób. W stosunku do roku 2015 notuje się nieznaczny spadek liczby osób zagrożonych. Zjawisko kompulsywnego kupowania różnicuje przede wszystkim wiek – dotyczy ono w głównej mierze ludzi młodych. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata, choć w stosunku do poprzedniego pomiaru zjawisko kompulsywnego kupowania wyraźnie nasiliło się wśród ludzi bardzo młodych (15-17 lat). Podobnie jak we

wcześniejszych badaniach, na kompulsywne zakupy bardziej narażone są kobiety niż mężczyźni. W grupie zagrożonych mężczyzn najwięcej jest chłopców w wieku od 15 do 17 lat, zaś w grupie kobiet – osób od 25 do 34 lat. Wyniki badania wskazują także na współwystępowanie uzależnień behawioralnych – osoby przejawiające symptomy uzależnienia od zakupów częściej niż niezagrożeni wykazują także objawy innych problemów behawioralnych. Więcej niż jedna piąta z tej grupy, to osoby mające jednocześnie problem z uzależnieniem od pracy; więcej niż co siódmy jest zagrożony uzależnieniem od Internetu.

4) Praca

a) Populacja 15 +

W 2019 roku prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie, jak i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim młodych dorosłych, poniżej 35 roku życia, w szczególności osoby w wieku 25-34 lata. Istotnym czynnikiem ryzyka są różne aspekty aktywności zawodowej. Zagrożeniu pracoholizmem sprzyja w szczególności praca na własny rachunek, natomiast czynnikiem zagrażającym w kontekście uzależnienia od pracy jest pełnienie funkcji kierowniczych, odpowiedzialność za pracę innych osób lub kierowanie projektami. Wyniki badania z 2019 roku, podobnie jak w poprzednich badaniach, wskazują, że na poziomie ogólnym w badanej populacji Polaków w wieku 15+ zagrożenie pracoholizmem dotyka kobiety i mężczyzn w zbliżonym stopniu.

Spoleczne postrzeganie problemu

Wyniki pierwszego badania w 2012 roku wskazały, że **problem uzależnień behawioralnych w porównaniu z uzależnieniami chemicznymi w opinii społecznej ma znacznie mniejszą wagę**. Funkcjonujący w społeczeństwie obraz uzależnień behawioralnych w dużym stopniu oparty był na stereotypach. Hazard postrzegano jako „rozrywkę dla bogatych”, a hazardzistę jako człowieka zamożnego (a przynajmniej mającego pieniądze na grę), o słabym charakterze, a przy tym szukającego silnych wrażeń. W odczuciu społecznym tzw. zakupoholizm to przypadłość przede wszystkim zamożnych, niepracujących kobiet, rozrzutnych, spędzających czas w sklepach, mających słaby charakter, a przy tym próżnych i lekkomyślnych. Sieciolizm natomiast określano jako zjawisko pokoleniowe, któremu sprzyja młody wiek. Uzależnieni od Internetu to, zdaniem Polaków, przede wszystkim ludzie młodzi, bez obowiązków, realizujący za pośrednictwem Internetu swoją potrzebę kontaktów społecznych lub posiadania przyjaciół. Jeśli chodzi o uzależnienie od pracy, część badanych wskazywała, że praca jako uzależnienie jest w ogóle trudna do zaakceptowania i poddawali w wątpliwość istnienie takiego zjawiska; odnotowano raczej aprobatę dla osób poświęcających się pracy. **Brak postrzegania uzależnień behawioralnych w kategoriach problemów wymagających pomocy korespondował z negatywnymi opiniami badanych na temat ewentualnego leczenia tego rodzaju zaburzeń ze środków publicznych.** Społeczeństwo chętniej zgadza się na finansowanie terapii osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków niż od czynności. Ostatni pomiar w 2019 roku wskazuje na powolną zmianę w dostrzeganiu zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, jednak nadal tylko hazard ma w odbiorze społecznym „ciężar gatunkowy” zbliżony do uzależnień o charakterze chemicznym. Pozostałe zachowania problemowe postrzegane są jako zdecydowanie mniej niebezpieczne.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym zawężono do prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej, co oznacza brak możliwości sfinansowania terapii uzależnień behawioralnych w ramach niniejszego gminnego programu profilaktyki uzależnień.

Edukacja publiczna i upowszechnianie wiedzy

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, jednym z zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii powinno być upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych. Jest to jedno z zadań wskazanych do realizacji przez gminę w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka Uzależnień w części „uzależnienia od zachowań (uzależnienia od zachowań).

Celem edukacji publicznej w zakresie zdrowia jest dostarczanie informacji i wiedzy na dany temat, kształtowanie świadomości zdrowotnej odbiorców i motywacji do dbania o zdrowie oraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, poszukiwanie pomocy.

Profilaktyka zaadresowana do dzieci i młodzieży

a) Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, siecioholizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Na podstawie wielu badań za czynniki chroniące uznaje się:

- pozytywne relacje z istotnymi osobami z najbliższego otoczenia, w tym z rodzicami lub opiekunami oraz z rówieśnikami i innymi ważnymi osobami (np. posiadanie naturalnego mentora), kontrola rodzicielska, ale i zaangażowanie rodziców w życie dziecka, ciepło, silne więzi rodzinne, jasne zasady i standardy zachowania, poczucie zaufania i wsparcia;
- cechy i własności indywidualne młodego człowieka (np. towarzyskie usposobienie i zrównoważony temperament), pozytywny obraz siebie (samoocena), kompetencje psychospołeczne;
- jakość szkolnictwa (np. pozytywny klimat szkoły, wysoka jakość nauczania);
- zasoby pozarodzinnego otoczenia społecznego i miejsca zamieszkania (wsparcie wspólnoty religijnej, zorganizowane zajęcia pozaszkolne, bezpieczne sąsiedztwo, dostęp do pomocy itd.).

Do wspólnych czynników ryzyka należą:

- brak wsparcia ze strony rodziców i konflikty w rodzinie;
- silna potrzeba mocnych wrażeń;
- impulsywność i skłonność do ryzyka;
- niska samoocena;
- niepowodzenia w nauce szkolnej;
- słaba więź ze szkołą;
- deficyty w umiejętnościach radzenia sobie ze stresem lub trudnymi emocjami,

Poza uniwersalnymi czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi są również specyficzne w przypadku każdego z uzależnień behawioralnych. Na przykład, czynnikami ryzyka nałogowego hazardu są zniekształcenia poznawcze w ocenie szansy na wygraną w grze losowej, predyspozycje do poszukiwania mocnych wrażeń, niska samoocena, deficyty funkcji poznawczych, rówieśnicy, którzy uprawiają gry hazardowe, łatwa dostępność do gier

hazardowych, zaniedbania w sprawowaniu opieki rodzicielskiej, reklama konsumpcyjnego stylu życia. Ryzyko problemowego korzystania z Internetu jest związane z takimi czynnikami jak: niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia nastroju, lęk, nieśmiałość, nadpobudliwość psychoruchowa, niewłaściwy monitoring zachowań dziecka w Internecie, zaburzenia zachowania i nadużywanie substancji psychoaktywnych. W przypadku problemowego używania Internetu istotnymi czynnikami ryzyka są nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny (np. niewłaściwy monitoring zachowań dziecka) oraz deficyty relacji rodziców z dzieckiem.

Wiodące strategie profilaktyczne

Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: **rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży** oraz rozwijanie **kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów**. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu/graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Natomiast do nieskutecznych form profilaktycznych należą prelekcje i pogadanki z udziałem byłych hazardzistów. Podobnie sam przekaz wiedzy o objawach zachowania nałogowego nie spowoduje, że młodzież nie będzie narażona na tego rodzaju zachowania.

Strategie informacyjne

Do strategii uzupełniających czyli wykorzystywanych **łącznie ze strategiami wiodącymi** należy przekaz wiedzy. W tym zakresie w odniesieniu do zagrożeń behawioralnych możliwa jest realizacja zajęć edukacyjnych na temat zasad korzystania przez najmłodsze dzieci z Internetu i wskazanie, jak poprzez wprowadzanie określonych zasad i monitorowanie, ograniczyć ryzyko problemowego użytkowania. Podobnie uzasadnione jest przekazanie dzieciom i młodzieży instrukcji, jak używać Internetu w sposób bezpieczny i jak zachować zdrową równowagę między korzystaniem z technologii (w Internecie i poza nim) i innymi aktywnościami.

Szkolenia

Na kwestię podnoszenia kompetencji zwraca uwagę Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka uzależnień w części „Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom”. Znajduje się tam zadanie „Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień”.

5. Ocena sytuacji społeczno – gospodarczej w Gminie Łaziska na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łaziska na lata 2021 – 2030 oraz innych dostępnych danych w powiązaniu z zagrożeniem uzależnieniami i innymi niekorzystnymi zjawiskami społecznymi, w tym przemocą domową.

Według opracowanej na lata 2021 - 2030 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łaziska sprawa używania i nadużywania alkoholu jest jednym z najważniejszych problemów społecznych Gminy. Nadużywanie alkoholu wpływa bezpośrednio na przemoc w rodzinie, pośrednio na jej status i stan materialny, jest przyczyną wielu chorób i nadumieralności - szczególnie mężczyzn. Przyczynia się do biedy wielu rodzin i przynosi szkody społeczne, które muszą rozwiązywać instytucje na terenie Gminy.

Gmina Łaziska jest gminą typowo rolniczą. W ostatnich latach, w wyniku zachodzących zmian gospodarczych i społecznych, oraz postępującej dekonunktury w tym obszarze gospodarki, nastąpiło znaczne uszczuplenie dochodów społeczeństwa Gminy. W latach poprzednich, na skutek zmian w sytuacji politycznej na wschodzie Europy i w Ukrainie, nastąpiło pogorszenie wyników finansowych rolników naszej Gminy. Embargo na sprzedaż owoców i warzyw do Rosji spowodowało zamęt na rynku oraz obniżenie i tak już niskich cen skupu owoców do poziomu poniżej kosztów produkcji. Pojawiające się praktycznie co roku wiosenne przymrozki, a także inne klęski żywiołowe, jak deszcze nawalne, gradobicia i susze powodują straty w plonach drzew owocowych sięgające w niektórych rejonach Gminy do 70 - 80 %. Dodatkowo niskie ceny produktów rolnych, przy drożących środkach produkcji (nawozy, środki ochrony roślin, paliwo, energia elektryczna, koszt pracy najemnej) i obecna wysoka inflacja powodują, że coraz trudniejsze staje się zrównoważenie dochodów z wydatkami. Trudności w zbilansowaniu budżetu domowego i utrzymaniu prosperującego gospodarstwa rolnego, bez wsparcia zewnętrznego dotyczą ponad 90 % mieszkańców Gminy Łaziska i to pomimo różnorodnych transferów świadczeń socjalnych i pomocy państwa, które jednak nie rekompensują utraty dochodów i spadku siły nabywczej polskiej waluty. Rok 2018 przyniósł katastrofalnie niskie ceny owoców i mimo bardzo wysokich zbiorów nie przyniósł znaczącej poprawy sytuacji materialnej większości rolników i pogłębił niską opłacalność produkcji rolniczej. W 2019 roku wiosenne przymrozki spowodowały straty w plonach drzew owocowych sięgające 70%. W 2020 roku wiosenne przymrozki po raz kolejny spowodowały straty w plonach drzew owocowych w niektórych rejonach gminy sięgające 90%, dodatkowo doszły do tego problemy społeczno – gospodarcze związane z pandemią Covid – 19. Rok 2021 tylko ugruntował i nasilił te problemy, ponieważ doszła wysoka inflacja, rosnące w szybkim tempie ceny środków produkcji, paliw, energii, siły roboczej, kryzys na granicy polsko – białoruskiej, który przyczynił się do kolejnych problemów z i tak już zaburzonymi łańcuchami dostaw oraz ze zbytem m. in. produktów rolnych, co w konsekwencji wpłynęło na ich niskie ceny i opłacalność produkcji rolnej. Ma to bezpośrednie przełożenie na sytuację społeczną także w Gminie Łaziska, ponieważ, jak zawsze w przypadku ograniczeń finansowych gospodarstw domowych, następuje nasilenie problemów związanych z przemocą domową oraz nadużywaniem alkoholu.

Pozytywnym zjawiskiem, jeżeli chodzi o dochody rodzin, zwłaszcza młodych, jest wejście w życie, w kwietniu 2016 roku ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – tzw. „Program 500+”. Program ten, oprócz niewątpliwych pozytywnych aspektów, niesie niestety za sobą również znaczne zagrożenia w rodzinach, gdzie występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu, ponieważ nie wszędzie zwiększenie możliwości płatniczych i poprawa sytuacji materialnej rodzin przekłada się na poprawę sytuacji losowej tych rodzin, gdyż nie zawsze środki te są właściwie wykorzystywane. Zdarzają się przypadki nasilenia zjawisk nadużywania alkoholu w rodzinach korzystających z „Programu 500 +” wobec zwiększenia możliwości finansowych tych rodzin dzięki wsparciu z tego Programu.

W związku z opisaną wyżej sytuacją gospodarczo – społeczną na terenie Gminy Łaziska nie zmieniają się w sposób znaczący problemy, z którymi mają do czynienia instytucje: Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach, Policja, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach oraz Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaziska. Jednymi z nich są problemy związane z używaniem i nadużywaniem alkoholu oraz innych środków wpływających na świadomość. Wpływają one w sposób bezpośredni na powstawanie przemocy domowej, krzywdzenie dzieci oraz pogłębiają słabą kondycję finansową rodzin, których dotyczą.

Odnosnie problemu narkomanii - z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim wynika, że na terenie Gminy Łaziska w 2013 r. wystąpiły dwa przypadki wykrycia przestępstwa w zakresie posiadania narkotyków, przy 27 przypadkach wykrytych na terenie całego Powiatu Opolskiego. W 2014 r. Policja wykryła na terenie Gminy jeden przypadek uprawy marihuany. W latach 2015 - 2019 na terenie Gminy Łaziska Policja nie

wykryła przypadków uprawy i posiadania narkotyków. W 2020 r. policja odnotowała 1 przestępstwo w zakresie posiadania narkotyków, a do końca listopada 2021 r. również tylko jedno. Poza tym brak jest bliższych i dokładniejszych informacji o osobach uzależnionych od narkotyków oraz o dystrybucji narkotyków na terenie Gminy. Nie świadczy to jednak o braku zagrożenia z tej strony. Młodzież odwiedzająca dyskoteki, uczniowie szkół średnich i studenci szkół wyższych mogą w łatwy sposób stać się przedmiotem i podmiotem zagrożeń narkotykowych, tym bardziej, że sprzedaż tzw. „dopalaczy” prowadzona jest przez Internet i mogą one być łatwo dostępne dla osób zainteresowanych.

Rok 2022 przyniósł nowe wyzwania tak dla całego kraju, jak i dla mieszkańców gminy Łaziska, w związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na Ukrainie i napływem do Polski uchodźców z terytorium Ukrainy. Na chwilę obecną, poza tym, że jest to ogromne wyzwanie dla całego społeczeństwa polskiego, pogarsza się sytuacja ekonomiczna kraju w związku z wysoką i wciąż rosnącą inflacją, co powoduje nasilanie się niepokojów społecznych, a także narastanie problemów gospodarczych związanych z toczącym się konfliktem zbrojnym i sankcjami nałożonymi na Federację Rosyjską, w tym ograniczeniami w dostawach surowców i wymianie handlowej. Trudno jest stwierdzić, jaki wpływ wydarzenia te będą miały na sytuację społeczno – gospodarczą całego społeczeństwa polskiego, w tym społeczności gminy Łaziska.

II. POSIADANE ZASOBY

1. Na terenie Gminy Łaziska działa:

- 1) powołana przez Wójta Gminy Łaziska - Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej także „GKPiRPA” lub ”Komisją”;
- 2) powołany przez Wójta Gminy Łaziska Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaziska integrujący działania wszystkich służb zajmujących się tym problemem;
- 3) Gminna Biblioteka i Dom Kultury w Łaziskach, która corocznie organizuje dla dzieci imprezy o charakterze profilaktycznym i organizuje „Ferie i Wakacje w Bibliotece”;
- 4) Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Fala” Piotrawin utworzony w 2005 r. działający obecnie przy Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Łaziskach, realizujący sportowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci z terenu Gminy Łaziska i specjalizujący się w zajęciach z tenisa stołowego;
- 5) Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł” organizujący zajęcia w zakresie gry w piłkę nożną dla młodszych dzieci i szkolący przyszłą kadrę dla klubów zrzeszających starszych zawodników;
- 6) Klub Sportowy „Wodniak” Piotrawin - Łaziska realizujący zajęcia sportowe dla młodzieży starszej, specjalizujący się w grze w piłkę nożną;
- 7) szkoły podstawowe, które dzięki posiadanym zasobom realizują zajęcia pozalekcyjne, pozwalające na rozwijanie pasji i umiejętności i zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, a także kształtowanie odpowiednich postaw i charakteru, a tym samym przyczyniające się do działań w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych używek, w tym szczególnie znaczenie mają zajęcia sportowe, do których prowadzenia wykorzystywane są:
  - a) siłownia sportowa znajdująca się w budynku Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Łaziskach;
  - b) kompleks boisk rekreacyjno - sportowych „Orlik” przy Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Łaziskach, na których odbywają się popołudniowe zajęcia sportowe;

c) obiekty sportowe przy Szkole Podstawowej w Braciejowicach, w których prowadzone są pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci z obszaru działania tej placówki;

8) świetlice wiejskie wraz ze znajdującymi się stołami do tenisa stołowego, pozwalającymi na zagospodarowanie czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i doskonalenie umiejętności - w miejscowościach: Wrzelów, Trzciniac, Piotrawin, Braciejowice, Kopanina Kamieńska, Łaziska, Kępa Gostecka, Zgoda, Niedźwiada Duża, Głodno, Zakrzów, Kolonia Łaziska i Las Dębowy.

2. W zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień Gmina Łaziska ściśle współpracuje także z:

- 1) Poradnię Odwykową w Opolu Lubelskim prowadzącą zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych;
- 2) dwoma grupami AA istniejącymi w Opolu Lubelskim – jedną przy Klubie Abstynenta w Opolu Lubelskim, drugą zbierającą się w pomieszczeniach Klubu Seniora w Opolu Lubelskim;
- 3) grupą Al-anon działającą przy Klubie Abstynenta w Opolu Lubelskim;
- 4) dzielnicowym KPP w Opolu Lubelskim.

III. MAJĄC NA WZGLĘDZIE POTRZEBY GMINY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM PLANUJE SIĘ W 2022 ROKU:

1. W zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków:

- 1) Kierowanie przez GKPiRPA osób uzależnionych od alkoholu na zajęcia terapeutyczne prowadzone przez Poradnię Odwykową w Opolu Lubelskim, a uzależnionych od narkotyków do ośrodków MONAR lub innych instytucji zajmujących się leczeniem narkomanów, zaś w stosunku do osób uchylających się od leczenia kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego od alkoholu;
- 2) Motywowanie osób nadużywających alkoholu do zmian swoich zachowań przez członków GKPiRPA, policjantów, pracowników pomocy społecznej oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaziska;
- 3) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych;
- 4) Zapewnienie miejsca na spotkania grupy Anonimowych Alkoholików (AA) i Anonimowych Narkomanów (AN);
- 5) Zakup dla Poradni Odwykowej w Opolu Lubelskim materiałów do prowadzenia swojej działalności lub dofinansowanie szkoleń dla pracowników Poradni Odwykowej.

2. W zakresie udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) Kierowanie osób z rodzin z problemem alkoholowym do Poradni Odwykowej w Opolu Lubelskim na zajęcia grup terapeutycznych;
- 2) Upowszechnianie informacji dotyczących przemocy domowej (zakup materiałów edukacyjnych);
- 3) Upowszechnienie wykazu instytucji, które mogą być pomocne dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) Wykorzystanie procedury „Niebieskiej Linii” do interwencji w zakresie pomocy dla ofiar przemocy (dotyczy Policji i pomocy społecznej oraz procedury postępowania Komisji);
- 5) Kierowanie osób z rodzin objętych przemocą w rodzinie do:
  - a) Prokuratury,
  - b) Policji,
  - c) Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaziska;
- 6) Udział Gminy w ogólnopolskich kampaniach organizowanych przez PARP-ę i inne organizacje. Planowany jest udział Gminy w dwóch programach: „Postaw na rodzinę” oraz „Przeciw pijanym kierowcom”;
- 7) Udział członków GKPiRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaziska;
- 8) Kierowanie osób doznających przemocy do grupy wsparcia, która powstała przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej;
- 9) Monitorowanie potrzeb przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Łaziskach i wsparcie, w przypadku konieczności, w zakresie pomocy społecznej osób uzależnionych i rodzin osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

3. W zakresie prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym:

- 1) Finansowanie prowadzenia w szkołach podstawowych na terenie Gminy programów profilaktycznych dotyczących promocji zdrowego stylu życia, w tym również przekazanie podstawowych wiadomości o szkodliwości używek i uzależnień behawioralnych;
- 2) Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w siłowni i na sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Łaziskach połączonych z elementami profilaktyki alkoholowej, narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- 3) Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w pomieszczeniach Szkoły Podstawowej w Braciejowicach połączonych z elementami profilaktyki alkoholowej, narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- 4) Zakup sprzętu sportowego i usług potrzebnych do prowadzenia zajęć sportowych;
- 5) Finansowanie aktywnego zagospodarowania czasu dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych, w tym dożywanie dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach;
- 6) Finansowanie szkoleń dla członków GKPiRPA;
- 7) Propagowanie i wspieranie prowadzonej działalności sportowej wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia oraz unikania uzależnień behawioralnych i zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych (prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki uniwersalnej);
- 8) Zakup materiałów edukacyjnych dla sprzedawców alkoholu;
- 9) Szkolenie sprzedawców alkoholu;

- 10) Monitorowanie w szkołach podstawowych na terenie gminy zjawiska ewentualnego spożywania przez uczniów napojów alkoholowych i zażywania narkotyków;
- 11) Zakup materiałów do prowadzenia zajęć profilaktycznych.

4. W zakresie wspomagania działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii:

- 1) Nawiązywanie kontaktów z gminami ościennymi – m. in. z Gminą Opole Lubelskie, Józefów i Wilków – w celu wspólnego rozwiązywania niektórych problemów, np. w formie szkolenia;
- 2) W przypadku powstania grup samopomocowych AA, AL-anon, AN zapewnienie tym grupom pomocy merytorycznej oraz miejsc na spotkania;
- 3) Udział przedstawicieli Gminy w konferencjach, szkoleniach i naradach organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i powiat opolski;
- 4) Udział Gminy w ogólnopolskich kampaniach społecznych w zakresie przeciwdziałania skutkom używania środków psychoaktywnych w tym „Przeciw pijanym kierowcom” i „Postaw na Rodzinę”;
- 5) Aktywne wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich działających na terenie powiatu opolskiego.

5. W zakresie podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

W razie powzięcia wiadomości o prowadzeniu na terenie Gminy Łaziska reklamy lub promocji napojów alkoholowych oraz informacji o sponsorowaniu imprez masowych przez producentów i dystrybutorów napojów alkoholowych – wbrew zakazom wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak również w razie uzyskania informacji o sprzedaży i podawaniu napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się one w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18 oraz na kredyt lub pod zastaw, niezwłocznie zostaną podjęte, zgodnie z przepisami prawa, działania mające na celu zwalczanie zakazanych postępowań i zapobieganie im w przyszłości, w szczególności poprzez zawiadomienie właściwych organów ścigania o popełnieniu czynów zabronionych, pod sankcją odpowiedzialności karnej i w razie potrzeby poprzez uczestniczenie w postępowaniu karnym umocowanego przedstawiciela Gminy Łaziska w charakterze oskarżyciela publicznego, na zasadach określonych przez przepisy kodeksu o postępowaniu karnym.

6. W zakresie wspierania zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej:

Zadanie to jest zadaniem uzupełniającym dotychczasowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii można finansować zatrudnienie socjalne tylko osób uzależnionych od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie lecznictwa odwykowego. Ma na celu reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji

zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia w ramach centrum integracji społecznej.

Kluby integracji społecznej to miejsce, gdzie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie mogą otrzymać pomoc w odbudowaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych. Kluby integracji społecznej działają na rzecz integracji osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomagają samoorganizować się w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej.

Ze względu na wysokie koszty oraz na brak w pobliżu centrum integracji społecznej, Gmina Łaziska w 2022 roku planuje przeznaczyć na ten cel środki na zatrudnienie jednej osoby, albo, jeśli wyniknie taka potrzeba przeznaczyć środki na wsparcie działalności klubu integracji społecznej, w ramach którego osoby uprawnione będą korzystać z warsztatów i terapii w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

7. W zakresie zasad wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkom Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonane prace (tj. za udział w posiedzeniach, za wykonane kontrole) przysługuje wynagrodzenie w wysokości 110,00 zł brutto.

8. W zakresie realizacji Programu

Nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy. Czynności związane z monitorowaniem i koordynacją działań wynikających z programu wykonywane będą przez koordynatora gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XXIX/187/2022
Rady Gminy Łaziska
z dnia 25 marca 2022 r.
w sprawie przyjęcia
Gminnego Programu
Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2022.

**PRELIMINARZ WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE ŁAZISKA NA ROK 2022**

Wpływy		
Z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych		70.100 zł
Wydatki		
Na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych		63.100 zł
Na przeciwdziałanie narkomanii		7.000 zł
1.	Koszty osobowe	
	Zatrudnienie koordynatora (wynagrodzenie z pochodnymi, odpis na ZFŚS).	12.002 zł
	Koszty działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (posiedzenia, kontrole).	3.500 zł
	Koszty opinii biegłego	4.000 zł
	Opłaty sądowe za wnioski o leczenie odwykowe	1.660 zł
2.	Szkolenia i działania profilaktyczne	

	Szkolenia dla członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	1.400 zł
	Zakup usług i materiałów do realizacji programów profilaktycznych w Szkołach Podstawowych w Łaziskach. Kamieniu, Braciejowicach, Kępie Piotrawińskiej i Zakrzowie.	6.938 zł
	Finansowanie aktywnego zagospodarowania czasu dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych, w tym dożywianie dzieci i młodzieży.	10.000 zł
	Organizacja we współpracy z KPP w Opolu Lubelskim konkursu wiedzy prewencyjnej „Jestem bezpieczny” dla uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Łaziska.	1.000 zł
	Zakup materiałów dla Poradni Odwykowej w Opolu Lubelskim lub szkolenia dla personelu Poradni Odwykowej.	1.000 zł
	Szkolenie sprzedawców alkoholu w zakresie zasad obowiązujących w tej dziedzinie.	1.500 zł
	Zakup sprzętu sportowego i usług do prowadzenia zajęć sportowych i działalności profilaktycznej.	2.500 zł
	Prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki ogólnej, spotkania z psychoterapeutą z zakresu profilaktyki alkoholowej i narkotykowej.	12.500 zł
	Prowadzenie punktu konsultacyjnego z psychoterapeutą dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin.	1.000 zł
	Udział Gminy w ogólnopolskich kampaniach społecznych.	1.000 zł
	Współfinansowanie działalności stowarzyszeń abstynenckich działających na terenie powiatu opolskiego.	500 zł
	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej	9.000 zł
3.	Pozostałe koszty	
	Koszty funkcjonowania biura, badania lekarskie, delegacje	600 zł
	Razem	70.100 zł